

Asia:

LAUSUNTOPYYNTÖ POHJOIS-KARJALAN METSÄOHJELMASTA 2026-2030

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausuntonsa Pohjois-Karjalan metsäohjelmasta, etenkin hieman pyydettyä aikataulua myöhemmin.

1-3 Yleistä

Alueelliset metsäohjelmat tukevat ja toteuttavat maakunnittain Kansallista metsästrategiaa 2035. Metsäohjelman laajemmat linjaukset ovat siten määritetty jo kansallisesti. Metsästrategiassa on vision, päämäärien ja kärkihankkeiden lisäksi esitetty myös yksityiskohtaisia toimenpiteitä ja seurannan mittareita. Siten metsäohjelmien sisältö tulisi kohdentaa alueellisten tarpeiden ja ominaispiirteiden mukaisesti, mutta toisaalta hyödyntäen kansallisessa metsästrategiassa yhteisesti pohdittua asiasisältöä. Liikkumavara on siten käytännössä rajoitettu, mutta toisaalta mahdollistaa alueellisen näkemyksen huomioimisen. Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys painottaakin paikallisen ja alueellisen osaamisen ja kokemuksen huomioimista metsäohjelmassa kuitenkin huolehtien siitä, että uusin valtakunnallinen ja kansainvälinen tietopohja hyödynnetään mahdollisimman laajasti.

Metsäalan valtakunnallinen ja EU-tason tilannekuva on yhteisenä hyvänä pohjana metsäohjelmille, joissa erityisen tärkeää on tunnistaa nykyinen alueellinen tilannekuva ja sen pohjalta edetä päämääriin ja toimenpiteisiin niiden saavuttamiseksi. Pohjois-Karjalan tilannekuvassa on hyvin tunnistettu puun hinnan kannustava vaikutus metsänhoitoon. Saman tyyppisiä kannustimia tulisi hyödyntää laajemmin metsätaloudessa, jonka vaikutus ja kosketuspinta on yhteiskunnallisesti laaja-alainen (talous, kestävyys, monimuotoisuus, hyvinvointi, huoltovarmuus). Metsäohjelman luonnoksessa tekstiosuus metsien kasvusta verrattuna poistumaan ja viittaus taulukkoon 1 jää epäselväksi, joten sitä pitäisi selkeyttää. Taulukossa 1 on paljon sisältöä, jota olisi mahdollista hyödyntää laajemmin kuin luonnoksessa on tehty. Esim. tekstissä mainitaan, että suojeltua metsäpinta-alaa on 7,6% ja taulukossa lakiin perustuva osuus on 5,3%. Onko näiden erotus vapaaehtoista ja sen arvioidaan lisääntyvän? Erinomaista, että osio metsistä tuotteita on laaja verrattuna muuhun tilannekuvaan. Sen pohjalta olisi mahdollista arvioida laajemmin myös alueellisia mahdollisuuksia ja konkretisoida kappaletta 7.4, joka on luonnoksessa suppea verrattuna tilannekuvaan. Rohkaisemme tekemään tilannekuvan perusteella mahdollisimman paljon johtopäätöksiä.

4 – 5 Visio ja päämäärät

Visio on eri tahojen ja työpajojen yhteinen näkemys, joka Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistyksen näkemyksen mukaan sisältää tiivistetysti useita keskeisiä tavoitteita ja peilaa onnistuneesti myös metsästrategian sisältöä.

Mikäli päämäärät ovat esitetty painotusjärjestyksessä, olisi syytä pohtia päämäärän 2 metsien elinvoimaisuuden, monimuotoisuuden ja sopeutumiskyvyn ensimmäiseksi. Tämä päämäärä on perusta strategian mukaiselle pitkäjärjestykselle ja kestäväälle metsäalan toiminnalle, mikä olisi

jatkossa myös toimialan ja maakunnan etu. Vankalta perustalta on hyvä toteuttaa aktiivista, kestävää ja monipuolista metsänhoitoa (luonnoksen päämäärä 1). Liittyen vesiemme tummumiskehitykseen Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys muistuttaa, että sekä suometsien kestävä käsittely, muut metsätaloustoimenpiteet sekä maankäyttö yleisesti vaativat toimintatapojen muutoksia. Keskeistä on maanmuokkauksen minimoiminen ja valuma-alueiden vedenpidätyskyvyn lisääminen. Metsätaloudessa tulisi tunnistaa yhä enemmän toimintatapoja, jotka vähentävät ympäristövaikutuksia ja samalla lisäävät kustannustehokkuutta. Yhdistämällä näihin kustannuksia, korvauksia ja avustuksia vaativia ympäristötoimenpiteitä metsäalan kokonaisvaltaista kestävyyttä olisi mahdollista kehittää.

Osiossa 6.2 on tavoitteeksi kirjattu vesistökuormituksen pieneneminen ja vesien tilan paraneminen pitkällä tähtäimellä. Positiivista, että tavoitteeksi on kirjattu vesistökuormituksen aleneminen, mutta tarkoituksenmukaisempaa oli alentaa vesistövaikutuksia kuin pelkkää kuormitusta. Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys osallistuu mielellään osion 6.3. ja soveltaen myös muiden osioiden toteutukseen yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Yhdistyksellä on parhaillaankin käynnissä valuma-aluesuunnittelukoulutus, jossa on osallistujia 30 henkilöä.

8 – liitteet Toimeenpano ja seuranta, vaikutusten arviointi

Kaikkien päämäärien osalta on kiitettävästi esitetty seurantamittareita, joiden osalta tulee hyödyntää myös metsästrategiassa esitettyjä mittareita. Luonnoksessa esitettyjen liitteiden 3-4 osalta niiden sisältöä tulisi avata varsinaisessa tekstissä, mikä helpottaisi ja selventäisi ohjelman tulkintaa tuolta osin. Liitteiden tieto olisi hyödynnettävissä myös ohjelman sisällössä esim. vertaamalla liitteen 2 tavoitteita liitteen 4 hoitoehdotuksiin. Kannustinjärjestelmän tavoitteeksi on asetettu 6600 ha taimikon ja nuoren metsän hoitoa, mutta metsävaratietojen hoitoehdotukset ovat suuremmat.

Sova-arviointiin (osio 9) liittyen Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys tuo esille, että niin metsien kuin vesien monipuolinen hyödyntäminen lisää niiden arvoa ja arvostusta. Metsäohjelman luonnoksessa metsien arvomuodostuksen käsittelyä olisikin mahdollista laajentaa, mikäli se on maakunnan toimijoiden linjausten mukainen. Tämä parantaisi kattavaa ohjelmaa merkittävästi.

Muita huomioita mahdollisesti hyödynnettävissä metsäohjelman sisällössä ja/tai toimeenpanossa

Metsäohjelman toimenpiteiden toteuttamisessa tai ohjauskeinoissa on mahdollista hyödyntää maaseutuohjelman ja vesienhoitosuunnitelmien toimenpiteitä ja niihin liittyviä rahoituksia. Niin metsästrategiassa, metsäohjelmassa kuin monissa muissakin ohjelmissa hanketoiminta nostetaan keskeiseksi ratkaisuksi toimenpiteiden toteutuksissa. Laaja-alaisessa toiminnassa kuten metsätaloudessa ns. jokapäiväiset toimenpiteet ovat kuitenkin vaikuttavia. Hankkeilla kehitetään ja edistetään, mutta joka hehtaarille niitä ei voi ulottaa. Siten metsätalouden ohjeistuksilla, sertifioinneilla ja toimintatavoilla on keskeinen merkitys tavoitteiden / ohjelman päämäärien ja vision toteutumisessa.

Kuopiossa 4.11.2025

Savo-Karjalan Vesiensuojeluyhdistys ry

Jukka Koski-Vähälä, toiminnanjohtaja, MMT